

ZVYKY - VYROCIA

Členovia békešabianskeho Slovenského klubu oživili 1. apríla miestne veľkonočné zvyky. Tradičný predveľkonočný bol už samotný začiatok stretnutia – ženy očistili okolie klubu a upratali klubovňu. Potom pod vedením pracovníčky Spoločenských domov na Békešskej ceste Agneša Braunovej začali maľovať kraslice a piekli žákusky známe v Békešskej Čabe ako *salagále*. Na stretnutie priniesli aj doma upečené koláčiky ako *jegečke*, *snehové rožky* a *jablkové pite*. Šéfkuchárka kuchyne Arany Alžbeta Winklerová hovorila o veľkonočných jedlách a na ukážku zostavila sviatočné prestieranie.

Ked' sa na stretnutie dostavili aj muži, vedúca klubu Alžbeta Ancinová pozdravila prítomných. V príhovore sa zamerala na Veľkú noc ako na cirkevný sviatok. Békešabianski Slováci chodievali na Veľkú noc do kostola pripomenúť si ukrižovanie a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Zaspievaním jednej veľkonočnej piesne z Tranoscia si spomenuli na tieto udalosti aj členovia klubu.

Veľká noc na Čabe kedysi

„Pán Ježiš Kristus vstal z mrtvých,
k potěšení lidi hříšných.
Jenž jest smrt těžkou podstoupil,
aby nás bídne vykoupil.
Marie hrob navštívili,
a Krista Pána hledali.
A když anjela viděli,
od něho radost slyšeli.
Řekl jim, by se nebáli,
v Galilei ho hledali.
Učedníkům to povězte,
vstal Pán z mrtvých, o tom vězte.
V tuto slavnost velkonoční,
pochválen bud, Pán Bůh mocný.
Pochvalmež svatou Trojici,
děkujič ji po vše časy.“

Tranoscius č. 215

„Kedysi y nedeľu večer usporadúvali na Čabe veľké bály,” spomínali členovia klubu na roky svojej mladostí. Mladenci sa v pondelok na úsvite vybrali priamo z bálu polievať vodou dievčatá, ktoré im za odmenu dali „cingle“ (hyainty). Tieto si mladenci založili za klobúk.

Po pripomenutí si dávnych zvy-

kov muži poliali všetky prítomné ženy. Slovenské veršíky pri polievaní nehovorili. Príčinou môže byť, že Slováci pôvodne nechodievali oblievať. Ich veľkonočným zvykom pred presídlením sa na Dolnú zem bola šibačka, ktorá sa postupne pod vplyvom nového prostredia zmenila na oblievačku. Jediný veršík som počula v Polnom Berinčoku od *Zuzany Plavcovéj Garayovej*, narodenej v roku 1923: „*Diovkina krása, a vlase do pásu, dovolte mi obliať!*“ Je to vlastne úryvok čabianskej vajkovačky, alebo chodenia mladej nevesty:

„Lietačka, tačka,
čo čas ráno šteboce,
Diovkina krása,
a vlase do pásu,
Obdarujte, obdarujte,
túto mladú nevestičku,
pojdeme s ňou do jamočku,
kúpime jej šnírovačku,
pusť do vačku aj gombačku!“

(Zozbieran Ján Sekerka
od manželky Pavla Hrabovského
r. 1931.)

„Predtým sa mladie diovčence
obliekli na mladú nevestu a cho-

dile z domu
sa na kvety
stálo,” spomína roku 1894
bianský Ján Vajkovačka troj-, štvrtý.
Boli pekní v obleckách, žingaličkách, kom mali
učesali do čipkových vesty. Kedysi sa poklonili
Ked' skončili jednom v Štvrtom.
Slováci prípadne zvyk už prišli, takže už nepamäti, okolí si len druhéj svetomu som sa v práci Krupu a Štvrtom.

